2020. január 16., csütörtök

P9_TA(2020)0014

Az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, folyamatban lévő meghallgatások Lengyelországról és Magyarországról

Az Európai Parlament 2020. január 16-i állásfoglalása az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése alapján Lengyelországgal és Magyarországgal kapcsolatban folyamatban lévő meghallgatásokról (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére és 7. cikkének (1) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,

— tekintettel az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Tanácsot az Unió alapértékeinek Magyarország általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapítására felszólító javaslatról szóló, 2018. szeptember 12-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a Bizottság 2017. december 20-i, az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése alapján a lengyelországi jogállamiságról szóló, indokolással ellátott javaslatára: a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslat (COM(2017)0835),

— tekintettel a lengyelországi helyzetre vonatkozóan az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági határozatról szóló, 2018. március 1-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel „A szexuális nevelés bűncselekménnyé nyilvánításáról Lengyelországban” című, 2019. november 14-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az LMBTI-személyekkel szembeni nyilvános megkülönböztetésről és gyűlöletbeszédről, többek között az LMBTI-mentes övezetekről szóló, 2019. december 18-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel „Az alapvető jogok helyzete az Európai Unióban 2017-ben” című, 2019. január 16-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2016. október 25-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel a tagállamokban a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2019. április 4-i jogalkotási állásfoglalására ([7]),

— tekintettel az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatára,

([1]) HL C 433., 2019.12.23., 66. o.
([2]) HL C 129., 2019.4.5., 13. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0058.
([4]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0101.
([5]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0032.
([6]) HL C 215., 2018.6.19., 162. o.
([7]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0349.

2020. január 16., csütörtök

— tekintettel az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdésében említett meghallgatások Tanács által 2019. július 18-án elfogadott általános szabályaira,

— tekintettel a lengyel Szejm által 2019. december 20-án elfogadott törvényjavaslatra, amely számos ponton módosította a rendes bíróságokról szóló törvényt, a legfelsőbb bíróságról szóló törvényt és több más törvényt is; tekintettel a lengyel szenátus által a Velencei Bizottsághoz intézett azon kérésre, hogy sürgősen nyilvánítson véleményt erről a törvényjavaslatról,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

A. mivel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikke kimondja, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartája és a nemzetközi emberi jogi szerződések is tükrözik, hogy az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul; mivel a tagállamok ezen közös – az egyes tagállamok által saját akaratukból magukévá tett – értékei alkotják azoknak a jogoknak az alapját, amelyeket az Unióban élők élveznek;

B. mivel annak egyértelmű veszélye, hogy egy tagállam súlyosan megsérti az EUSZ 2. cikkében rögzített értékeket, nem csupán azt a tagállamot érinti, amelyben a veszély fennáll, hanem kihat a többi tagállamra, a tagállamok egymás iránti kölcsönös bizalmára, magára az Unió jellegére és az uniós polgárok uniós jog szerinti alapvető jogaira is;

C. mivel az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése egy megelőző szakaszt testesít meg, amely lehetővé teszi az Unió számára a fellépést abban az esetben, ha fennáll a közös értékek súlyos megsértésének egyértelmű veszélye; mivel e megelőző fellépés az esetleges szankciók elkerülése céljából párbeszédet irányoz elő az érintett tagállammal;

D. mivel a Bizottság és a Parlament az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti eljárás megindítását indítványozta Lengyelországgal és Magyarországgal kapcsolatban, miután megállapítást nyert, hogy fennáll az egyértelmű veszélye annak, hogy súlyosan sérülnek az Unió alapértékei;

E. mivel a Tanács az Általános Ügyek Tanácsa keretében eddig három meghallgatást tartott Lengyelországról, kettőt pedig Magyarországról;

F. mivel a finn elnökség 2019. december 11-én írásbeli magyarázatot kért arról, hogy a magyar delegáció egy tisztviselője állítólag megsértette az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 339. cikkét és a Tanács eljárási szabályzata 6. cikkének az ülések bizalmas kezeléséről szóló (1) bekezdését;

1. tudomásul veszi a Tanács által az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése értelmében a Lengyelországban és Magyarországon a közös európai értékeket fenyegető veszélyekre válaszul szervezett meghallgatásokat; aggodalommal állapítja meg, hogy a meghallgatásokat nem rendszeres, strukturált és nyílt módon szervezik meg; sürgeti a horvát elnökséget és a többi soron következő elnökséget, hogy rendszeresen szervezzék meg a meghallgatásokat; hangsúlyozza, hogy a meghallgatásoknak objektívnek, tényeken alapulónak és átláthatónak kell lenniük, és hogy az érintett tagállamoknak a teljes folyamat során jóhiszemű együttműködést kell tanúsítaniuk az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvével összhangban; javasolja, hogy a Tanács a meghallgatások nyomon követéseként az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően intézzen konkrét ajánlásokat az érintett tagállamokhoz, és tűzzön ki határidőket ezen ajánlások végrehajtására; rámutat, hogy a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat csak akkor lehet helyreállítani, ha biztosított az EUSZ 2. cikkében foglalt értékek tiszteletben tartása, valamint felkéri a Tanácsot, hogy ennek megfelelően járjon el; felszólítja a tagállamokat, hogy tartsák tiszteletben az uniós jog elsőbbségét;

2. rendkívül aggasztónak tartja, hogy az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdésében említett meghallgatások általános szabályai az indokolással ellátott javaslat benyújtása tekintetében nem biztosítanak ugyanolyan bánásmódot a Parlament számára, mint a Bizottság és a tagállamok egyharmada számára; emlékeztet, hogy az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése egyenlő jogokat és eljárási jogállást biztosít a tagállamok egyharmada, a Parlament és a Bizottság számára az eljárás megindítása tekintetében; üdvözli a finn elnökség arra irányuló erőfeszítéseit, hogy informális párbeszédet folytasson a Parlamenttel, azonban úgy véli, hogy az informális párbeszéd nem helyettesítheti az indokolással ellátott javaslat hivatalos benyújtását a Tanácsban; ragaszkodik ahhoz, hogy a kezdeményezési jog és az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében rögzített, az intézmények közötti lojális együttműködés elve továbbra is indokolja a Parlament hivatalos tanácsi ülésre való meghívását; ismételten felkéri a Tanácsot, hogy az eljárás valamennyi szakaszában azonnal és teljes körűen tájékoztassa a Parlamentet;

3. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy a meghallgatások mindeddig nem vezettek jelentős előrelépéshez a szóban forgó két tagállam részéről az EUSZ 2. cikkében említett értékek súlyos megsértése egyértelmű kockázatainak orvoslása tekintetében; aggodalommal állapítja meg, hogy a Bizottság és bizonyos nemzetközi szervezetek – például az ENSZ, az EBESZ és az Európa Tanács – jelentései és nyilatkozatai azt mutatják, hogy Lengyelországban és Magyarországon egyaránt romlott a helyzet az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti eljárás kezdeményezése óta; rámutat, hogy továbbra is aláássa a közös európai értékek integritását, a kölcsönös bizalmat és az Unió egészének hitelességét az, hogy a Tanács nem alkalmazza hatékonyan az EUSZ 7. cikkét; megismétli álláspontját a lengyelországi helyzetre vonatkozóan az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági határozatról, valamint az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Tanácsot az Unió alapértékeinek Magyarország általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapítására felszólító javaslatáról; felkéri ezért a Tanácsot annak biztosítására, hogy az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti meghallgatások foglalkozzanak az új fejleményekkel és értékeljék az igazságszolgáltatás függetlensége, a véleménynyilvánítás szabadsága – többek között a média szabadsága –, a művészet és a tudomány szabadsága, az egyesülés szabadsága és az egyenlő bánásmódhoz való jog sérelmének kockázatait; felkéri a Bizottságot, hogy teljes mértékben használja ki a rendelkezésre álló eszközöket annak érdekében, hogy orvosolja az Unió alapértékeinek Lengyelország és Magyarország általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyét, különösen a gyorsított kötelezettségszegési eljárásokat és a Bírósághoz benyújtott, ideiglenes intézkedések iránti kérelmeket;

4. megjegyzi, hogy a lengyelországi jogállamiságra vonatkozó, indokolással ellátott bizottsági javaslat hatóköre korlátozott; felkéri a Tanácsot, hogy jelenlegi meghallgatásai keretében vizsgálja meg, miként orvosolhatók az alapvető jogok állítólagos lengyelországi megsértései;

5. úgy véli, hogy az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, jelenleg zajló meghallgatások legutóbbi fejleményei is aláhúzzák, hogy sürgősen szükség van a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmusra, a Parlament javaslata szerint, intézményközi megállapodás formájában, amelynek része lenne egy évenkénti, független, bizonyítékokon alapuló, megkülönböztetésmentes vizsgálat, amely egyenlő alapon értékeli, hogy valamennyi uniós tagállam megfelel-e az EUSZ 2. cikkében meghatározott értékeknek és az országspecifikus ajánlásoknak, és amelyet parlamentközi vita, valamint a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok uniós intézményeken belüli állandó szakpolitikai ciklusa követ; ezzel összefüggésben felkéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy az EUMSZ 295. cikkével összhangban haladéktalanul kezdjenek tárgyalásokat a Parlamenttel az intézményközi megállapodásról; megismétli, hogy a mechanizmusnak inkább ki kell egészítenie és meg kell erősítenie az EUSZ 7. cikke szerinti, folyamatban lévő és jövőbeli eljárásokat, és nem helyettesítenie kell azokat;

6. megismétli álláspontját a tagállamokban a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, továbbá felkéri a Tanácsot, hogy mihamarabb kezdjen intézményközi tárgyalásokat;

7. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak és a Tanácsnak, valamint Lengyelország és Magyarország elnökének, kormányának és parlamentjének, továbbá a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.